

Walijski system kwalifikacji

Spis treści

Wprowadzenie.....	2
1. Krótka charakterystyka brytyjskiego systemu kwalifikacji.....	2
2. Rola i funkcjonowanie podmiotów nadających kwalifikacje w Walii	3
2.1. Akredytacja podmiotów nadających kwalifikacje.....	4
2.2. Współpraca przy określaniu efektów uczenia się wchodzących w skład kwalifikacji.....	5
3. Walijska rama kwalifikacji.....	5
3.1. Struktura walijskiej ramy kwalifikacji	7
3.2. Przypisywanie kwalifikacji do poziomów w CQFW	7
3.3. Przykładowe typy kwalifikacji w CQFW.....	8
4. Przegląd kwalifikacji	11
BIBLIOGRAFIA.....	11

Wprowadzenie

Walia jest autonomicznym krajem wchodzącym w skład Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej (UK). Posiada własny lokalny parlament – Walijskie Zgromadzenie Narodowe - oraz rząd, który jest odpowiedzialny m.in. za edukację w Walii oraz za walijską ramę kwalifikacji (Credit and Qualifications Framework for Wales, CQFW).

Szereg rozwiązań stosowanych w CQFW jest wspólnych bądź podobnych dla całego UK poza Szkocją. W związku z tym dla lepszego zrozumienia systemu walijskiego niżej przedstawiono kilka informacji o systemie brytyjskim.

Liczba mieszkańców	PKB na 1 mieszkańca	Nakłady na edukację (% PKB)
3,006,430	€22,567 ¹	4,3% ²

1. Krótka charakterystyka brytyjskiego systemu kwalifikacji

Brytyjski system kwalifikacji tworzą trzy podsystemy: angielski (z Irlandią Północną), szkocki i walijski. Anglia, Irlandia Północna i Walia wprowadziły wspólne bądź podobne rozstrzygnięcia w dziedzinie kwalifikacji, natomiast w Szkocji obowiązują rozwiązania odrębne³.

Prace nad ujęciem kwalifikacji w system prowadzono w Wielkiej Brytanii już od lat 80 XX w., a pierwszą ramę kwalifikacji wdrożono w 1987 roku⁴. Wraz z powstaniem Europejskiej Ramy Kwalifikacji (ERK) w 2008 roku w UK podjęto starania o odniesienie istniejących ram kwalifikacji do ERK.

Obecnie w UK funkcjonuje pięć oddzielnych ram kwalifikacji⁵. Dwie z nich dotyczą wszystkich kategorii kwalifikacji możliwych do uzyskania na danym obszarze. Są to :

- walijska rama kwalifikacji (the Credit and Qualifications Framework for Wales, CQFW), omówiona w punkcie 3.;

¹ http://www.wales.com/en/content/cms/english/about_wales/wales_fact_file/wales_fact_file.aspx.

² Za danymi na stronie UK Public Spending http://www.ukpublicspending.co.uk/total_spending_2011WApn.

³ System szkocki jest przedmiotem osobnego opracowania.

⁴ Wprowadzono wtedy w Wielkiej Brytanii National Vocational Qualifications (NVQ), ramę kwalifikacji zawodowych, opisanych w języku efektów uczenia się. NVQ funkcjonuje do dzisiaj jako część NQF oraz QCF, za M. Young, *National Vocational Qualifications in the United Kingdom: their origins and legacy*, [w:] Allais, S., D. Raffe, R. Strathdee, L. Wheelahan, M. Youg, *Learning from the first qualifications frameworks*, 2009.

⁵ *Report referencing the qualifications frameworks of the United Kingdom to the European Qualifications Framework*, 2010.

- szkocka rama kwalifikacji (the Scottish Credit and Qualifications Framework, SCQF).

Trzy pozostałe ramy dotyczą tylko wybranych kategorii kwalifikacji:

- krajowa rama kwalifikacji (the National Qualifications Framework, NQF); do poziomów NQF przypisane są kwalifikacje z obszaru edukacji ogólnej oraz kształcenia zawodowego na obszarze Anglii, Walii i Irlandii Północnej. NQF nie została bezpośrednio odniesiona do ERK, jej poziomy są jednak zgodne z poziomami QCF, co pozwala twierdzić, iż NQF jest odniesiona pośrednio⁶;
- rama kwalifikacji i zaliczonych osiągnięć⁷ (the Qualifications and Credit Framework, QCF), funkcjonująca na tym samym obszarze, uwzględniająca system akumulacji i przenoszenia osiągnięć (credit system). W założeniu QCF miała dotyczyć tylko kwalifikacji zawodowych, potencjalnie jednak do jej poziomów można przypisać wszystkie kwalifikacje za wyjątkiem pochodzących z obszaru szkolnictwa wyższego (więcej patrz ramka nr 1);
- rama kwalifikacji dla szkolnictwa wyższego w Anglii, Walii i Irlandii Północnej (the Framework for Higher Education Qualifications for England, Wales and Northern Ireland, FHEQ EWNI); powstała w wyniku wdrożenia w UK procesu bolońskiego i dotyczy kwalifikacji z obszaru szkolnictwa wyższego. FHEQ EWNI nie została odniesiona do ERK, jest jednak zgodna z ramą kwalifikacji opracowaną dla Europejskiego Obszaru Szkolnictwa Wyższego (FQ-EHEA)⁸.

W 2010 r. Wielka Brytania przedstawiła raport referencyjny, w którym powyższe ramy, za wyjątkiem FHEQ EWNI oraz NQF, zostały odniesione do Europejskiej Ramy Kwalifikacji.

W UK (za wyjątkiem Szkocji) funkcjonuje tzw. rejestr kwalifikacji uregulowanych (The Register of Regulated Qualifications), prowadzony przez Ofqual (Biuro ds. regulacji kwalifikacji i egzaminów)⁹. Kwalifikacje, które w nim figurują, są utworzone według określonych przez Ofqual wytycznych i objęte jednolitym systemem zapewniania jakości. Kwalifikacje nie muszą być wpisane do rejestru, aby być uznawane na rynku pracy, jednakże państwo finansuje kształcenie prowadzące uzyskania kwalifikacji regulowanych.

2. Rola i funkcjonowanie podmiotów nadających kwalifikacje w Walii

⁶ Ibidem, s. 8.

⁷ Tłumaczenie własne.

⁸ *Verification of the compatibility of The framework for higher education qualifications in England, Wales and Northern Ireland (FHEQ) with the Framework for Qualifications of the European Higher Education Area (FQ-EHEA). Report of the FHEQ Self-certification Advisory Group, 2008.*

⁹ Więcej patrz: *Instytucje odpowiedzialne za krajowe systemy kwalifikacji – wybrane rozwiązania zagraniczne* [w:] *Wstępny projekt instytucji ds. krajowego systemu kwalifikacji* [red.] S. Sławiński, 2012 r.

W UK kwalifikacje nadają podmioty zwane awarding organisations (w Szkocji - awarding bodies). Najczęściej mają one status organizacji pożytku publicznego¹⁰. W ich gestii leży tworzenie kwalifikacji, a następnie ich nadawanie. Każdy podmiot, który chce nadawać kwalifikacje wpisane do rejestru kwalifikacji musi uzyskać akredytację regulatora kwalifikacji – Ofqualu (więcej patrz: pkt 2.1.). Podmioty kształcące (providers), którymi mogą być np. szkoły, instytucje szkoleniowe, pracodawcy, stowarzyszenia przedsiębiorców, college, zawierają z podmiotami nadającymi kwalifikacje umowy, na podstawie których uczący się w nich mogą uzyskać daną kwalifikację. Podmioty kształcące muszą wykazać, że spełniają ustalone standardy zapewniania jakości kształcenia, oraz że stosują się do wymagań dotyczących przewidzianego dla danej kwalifikacji sposobu oceniania.

Podmioty nadające kwalifikacje pobierają opłaty za swoje usługi – ich wysokość oraz zasady, na jakich są pobierane mogą się różnić w zależności od instytucji oraz rodzaju kwalifikacji. Państwo finansuje kształcenie w szkołach i college'ach, jednak tylko tych programów, które prowadzą do kwalifikacji wpisanych do rejestru.

W Wielkiej Brytanii (bez Szkocji) istnieje ok. 180 podmiotów nadających kwalifikacje, z czego pięć największych kontroluje ok. 90% tego rynku¹¹. W Walii do najważniejszych podmiotów nadających kwalifikacje należą:

- Edexcel, które nadaje kwalifikacje zarówno z obszaru edukacji ogólnej jak i kwalifikacje zawodowe, w tym kwalifikacje typu BTEC (więcej na temat różnych typów kwalifikacji patrz: pkt 3.3.),
- Welsh Joint Education Committee (WJEC), nadające głównie kwalifikacje z obszaru edukacji ogólnej, w tym General Certificate of Secondary Education (GCSE),
- OCR Cymru (Oxford Cambridge and RSA Examinations, oddział na Walię), w gestii którego leży nadawanie kwalifikacji z obszaru edukacji ogólnej oraz kwalifikacji zawodowych,
- Agored Cymru, które nadaje kwalifikacje tylko na terenie Walii, głównie w obszarze objętym Quality Assured Lifelong Learning, QALL (więcej patrz: pkt 3.).

2.1. Akredytacja podmiotów nadających kwalifikacje

Podmioty chcące na terenie Wielkiej Brytanii (za wyjątkiem Szkocji) nadawać kwalifikacje figurujące w rejestrze kwalifikacji muszą mieć akredytację Ofqualu, który pełni rolę regulatora. Organizacje działające tylko w Walii są akredytowane przez DCELLS (Departament for Children, Education, Lifelong Learning and Skills), w wolnym tłumaczeniu ministerstwo ds. edukacji, uczenia się przez całe życie i umiejętności, które wchodzi w skład rządu Walii (więcej na temat DCELLS patrz: pkt 3.).

¹⁰ Użyty w tekście termin „organizacja pożytku publicznego” jest tłumaczeniem angielskiego „charity” i najlepiej oddaje status prawny tych organizacji w Wielkiej Brytanii.

¹¹ Informacje uzyskane w trakcie wizyty studyjnej w Cardiff.

W 2011 r. Ofqual wprowadził zmiany w sposobie akredytowania podmiotów nadających kwalifikacje¹². Podmioty nadające kwalifikacje będą musiały przedstawić raporty ewaluacyjne, w których dostarczą dowody na to, że spełniają nowe kryteria akredytacji.

2.2. Współpraca przy określaniu efektów uczenia się wchodzących w skład kwalifikacji

W przypadku kwalifikacji z obszaru edukacji ogólnej, zarówno wymagania dotyczące struktury (sposobu opisu) kwalifikacji jak i zasady odnoszące się do kwestii merytorycznych, tym sposobu nauczania oraz oceniania, określa Ofqual. Czyni to po konsultacjach na szczeblu krajowym z szerokim spektrum interesariuszy. W oparciu o te ustalenia oraz obowiązujące wytyczne programowe dla danego przedmiotu, podmioty nadające kwalifikacje tworzą propozycję kwalifikacji, którą przedkładają regulatorowi. Propozycja ta musi zawierać przykładowy program nauczania oraz tzw. qualification specification – efekty uczenia się wchodzące w skład kwalifikacji oraz sposoby ich oceniania.

W przypadku kwalifikacji zawodowych wymagania dotyczące sposobu ich opisu także określa Ofqual, natomiast efekty uczenia się, które powinny wchodzić w skład danej kwalifikacji, określają Rady Umiejętności Sektorowych (Sector Skills Councils, SSC). W Walii funkcjonuje 25 takich Rad Umiejętności, po jednej dla każdego z wydzielonych sektorów gospodarki. Ich zadaniem jest ponadto określanie zapotrzebowania na kwalifikacje w danej dziedzinie, np. na podstawie konsultacji z pracodawcami. Po wyrażeniu aprobaty ze strony odpowiedniej Rady Umiejętności Sektorowych projekt kwalifikacji jest przedkładany regulatorowi.

Podmiot nadający kwalifikacje może samodzielnie określić efekty uczenia się wchodzące w skład proponowanej kwalifikacji, musi jednak udowodnić, że na taką kwalifikację istnieje zapotrzebowanie i – jeśli jest wymagana – uzyskać aprobatę odpowiedniej Rady Umiejętności Sektorowych.

3. Walijska rama kwalifikacji

Walijska rama kwalifikacji – Credit and Qualifications Framework for Wales (CQFW) – powstała w 2003 roku. CQFW dotyczy wszystkich rodzajów kwalifikacji możliwych do uzyskania w Walii i stanowi główny element walijskiego systemu kwalifikacji.

CQFW oparta jest o trzy filary:

- ramę kwalifikacji dla szkolnictwa wyższego (FHEQ EWNI);

¹² Zwiększyła się liczba kryteriów, według której ocenia się dany podmiot nadający kwalifikacje; obserwuje się tendencję do ograniczania możliwości uzyskania akredytacji przez nowe podmioty, za informacjami uzyskanymi w trakcie wizyty studyjnej.

- NQF oraz QCF, do poziomów których przypisane są kwalifikacje z obszaru edukacji ogólnej oraz kształcenia i szkolenia zawodowego;
- Quality Assured Lifelong Learning (QALL) – unikatowy dla Walii podsystem obejmujący kwalifikacje pochodzące z obszaru edukacji pozaformalnej i uczenia się nieformalnego, nieprzypisane do poziomów NQF bądź QCF¹³.

Instytucją odpowiedzialną za CQFW jest DCELLS. Jest on regulatorem kwalifikacji dla Walii, co oznacza, że pełni nadzór nad instytucjami nadającymi kwalifikacje na obszarze Walii. W gestii DCELLS leży także prowadzenie bazy danych kwalifikacji pochodzących z obszaru edukacji pozaformalnej nadawanych wyłącznie w Walii. Baza ta udostępniana jest Ofqual zgodnie z zapotrzebowaniem, ale nie stanowi jego części. DCELLS czuwa nad zapewnianiem jakości zarówno kwalifikacji jak i procesu ich nadawania. Ponadto DCELLS pełni funkcję krajowego punktu koordynacyjnego (NCP) dla Walii.

Ramka 1. **Qualifications and Credit Framework (QCF)**

QCF zaczęto wdrażać w 2008 r. w Anglii, Walii i Irlandii Północnej w procesie reformowania kształcenia zawodowego.

QCF liczy 9 poziomów (od 1 do 8 oraz tzw. poziom wstępny).

Kwalifikacje przypisane do poziomów QCF oparte są na efektach uczenia się pogrupowanych w jednostki efektów uczenia się. Integralną częścią systemu kwalifikacji opartego na QCF jest system akumulacji i przenoszenia zaliczonych osiągnięć, dzięki któremu możliwe jest gromadzenie i transfer potwierdzonych efektów uczenia się bez względu na czas i sposób ich uzyskania.

Objętość jednostek efektów uczenia się oraz kwalifikacji przypisanych do poziomów QCF wyrażana jest w punktach zaliczeniowych (tzw. credits), określanych na podstawie wystandaryzowanego czasu, w jakim przeciętny uczeń uzyska zakładane efekty uczenia się.

Dzięki modułowej budowie kwalifikacji oraz zastosowaniu systemu akumulacji i przenoszenia zaliczonych osiągnięć możliwe jest nie tylko łatwe tworzenie nowych kwalifikacji (np. z jednostek efektów uczenia się wpisanych do rejestru), ale także przypisanie do poziomów QCF kwalifikacji pochodzących z różnych obszarów i nadawanych przez różnego rodzaju podmioty. Ponadto w stosunku do kwalifikacji w QCF możliwe jest użycie różnorodnych metod oceniania, od portfolio po egzamin.

Z tych względów QCF, początkowo przeznaczona tylko dla kwalifikacji zawodowych, zajmuje miejsce NQF¹⁴ na obszarze Anglii i Irlandii Północnej oraz stanowi integralną

¹³ Obecnie ok. 30 instytucji w Walii jest akredytowanych przez DCELLS do nadawania kwalifikacji pochodzących z obszaru objętego QALL; największą z nich jest Agored Cymru.

część walijskiej ramy kwalifikacji.

Źródło: T. Clark, *The Credit and Qualifications Framework for Wales – from design to implementation*.

3.1. Struktura walijskiej ramy kwalifikacji

CQFW liczy dziewięć poziomów: od 1 do 8 oraz tzw. poziom wstępny - entry level. Poziom wstępny dzieli się na trzy podpoziomy, z których tylko jeden jest odniesiony do ERK (parz: ramka nr 2).

Ramka 2. Odniesienie poziomów CQFW do ERK

CQFW	Entry level 1	Entry level 2	Entry level 3	1	2	3	4	5	6	7	8
EQF			1	2	3	4	5		6	7	8

Źródło: Cedefop, *Development of national qualifications frameworks in Europe*, 2011.

Poziomy w CQFW opisywane są przez dwie kategorie deskryptorów:

- poziomy od wstępnego do 3 włącznie charakteryzowane są przez deskryptory ramy kwalifikacji i zaliczonych osiągnięć (QCF);
- poziomy od 4 do 8 charakteryzowane są przez deskryptory ramy kwalifikacji dla szkolnictwa wyższego (FHEQ EWNI).

3.2. Przypisywanie kwalifikacji do poziomów w CQFW

Aby dana kwalifikacja mogła zostać przypisana do poziomu w CQFW, muszą zostać spełnione następujące wymagania:

- kwalifikacja musi być opisana w języku efektów uczenia się;
- należy ukazać system zapewniania jakości - zarówno samej kwalifikacji jak i procesu nauczania i walidowania;

¹⁴ Od października 2010 roku trwa opracowywanie na nowo kwalifikacji szkolnictwa zawodowego przypisanych do tej pory do poziomów NQF według zasad tworzenia kwalifikacji przypisywanych do poziomów QCF. Gdy nowopowstała kwalifikacja zostaje wpisana do rejestru, jej odpowiednik w NQF zostaje wycofany.

- objętość kwalifikacji musi wynosić co najmniej 1 punkt zaliczeniowy, co oznacza 10 standardowych godzin nauki;
- musi istnieć możliwość formalnego potwierdzenia efektów uczenia zawartych w kwalifikacji.

Efekty uczenia się wchodzące w skład kwalifikacji w systemie walijskim pogrupowane są w jednostki efektów uczenia się. Dana jednostka efektów uczenia się po wpisaniu do rejestru może wchodzić w skład kilku różnych kwalifikacji. Sprawia to, że nieodłączną częścią kwalifikacji są tzw. rules of combination (reguły łączenia), według których określa się strukturę danej kwalifikacji, w tym jakie jednostki efektów uczenia się wchodzące w skład kwalifikacji są obligatoryjne, a które mogą być nieobowiązkowe¹⁵.

Efekty uczenia się zgrupowane w jednostkę efektów uczenia się muszą wypełniać deskryptory tego samego poziomu CQFW. Jednakże różne jednostki efektów uczenia się wchodzące w skład kwalifikacji mogą być przypisane do różnych poziomów. Aby przypisać kwalifikację do danego poziomu w CQFW, ponad 50% efektów uczenia się wchodzących w jej skład musi wypełniać deskryptory tego lub wyższego poziomu¹⁶.

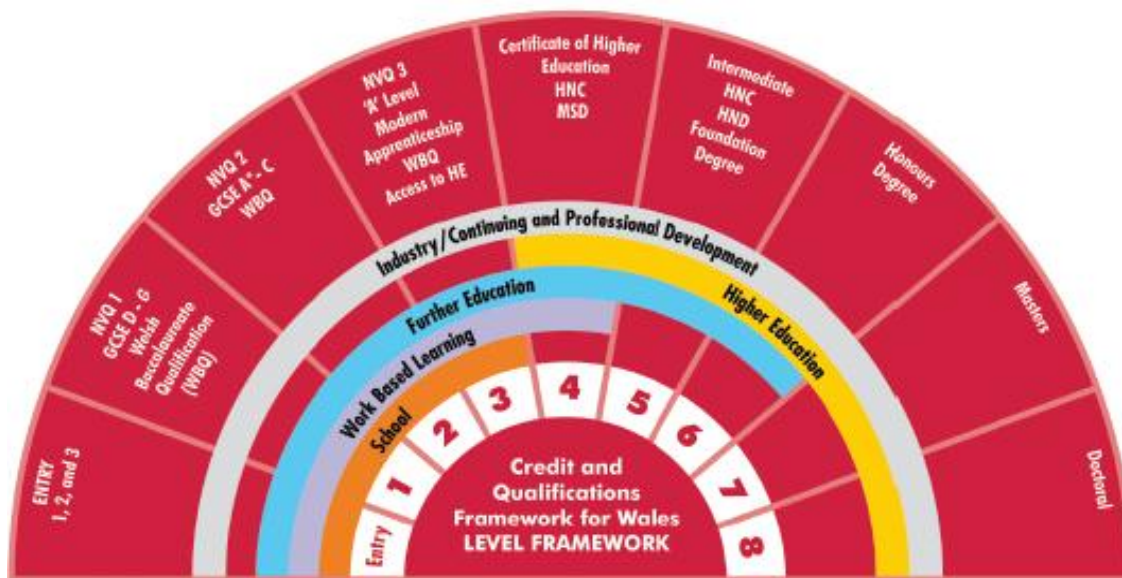
3.3. Przykładowe typy kwalifikacji w CQFW

Przykładowe typy kwalifikacji wraz z ich przyporządkowaniem do poziomów CQFW, obrazuje rysunek nr 1. Należy podkreślić, że w Walii kwalifikacje są charakteryzowane nie tylko poprzez poziom w CQFW, ale także przez wskazanie na sposób, w jaki mogą zostać uzyskane.

Rysunek 1. Typy kwalifikacji w CQFW

¹⁵ Reguły łączenia określone są oddzielnie dla każdej kwalifikacji według jednolitego standardu ustalonego przez regulatora: Ofqual bądź DCELLS (w przypadku kwalifikacji nadawanych tylko na obszarze Walii).

¹⁶ Ofqual, *Regulatory arrangements for the Qualifications and Credit Framework*, 2008, s. 14.

Uwagi do rysunku:

Na diagramie nie są uwzględnione typy kwalifikacji zawodowych.

Źródło: *Credit and Qualifications Framework for Wales Delivering the Promise Implementation Plan and Handbook 2009–2014.*

Kwalifikacją uzyskiwaną na zakończenie edukacji obowiązkowej jest GCSE (General Certificate of Secondary Education) lub jej ekwiwalent.

GCSE jest kwalifikacją nadawaną po zdaniu egzaminu zewnętrznego z konkretnego przedmiotu (np. matematyka, nauki przyrodnicze, ekonomia). Uczniowie mogą wybrać, z jakich przedmiotów chcą zdawać GCSE oraz ile ich zdają. Nie ma limitu zdawanych GCSE, zachęca się jednak, aby ich liczba wynosiła co najmniej pięć. GCSE mogą być nadawane na poziomach 1 i 2 CQFW.

Równoważne w stosunku do GCSE są kwalifikacje zawodowe typu BTEC¹⁷, nadawane w Walii głównie przez Edexcel (na temat organizacji nadających kwalifikacje patrz: pkt 2.). Kształcenie prowadzące do uzyskania BTEC przebiega w szkołach i college'ach, możliwe jest także organizowanie tego rodzaju kształcenia przez pracodawcę. Podobnie jak w przypadku GCSE uczniowie sami wybierają liczbę i rodzaj BTEC. W trakcie nauki duży nacisk położony jest na praktykę; kwalifikacji tego typu nie zdobywa się poprzez zdanie egzaminu, ale w wyniku bieżącego oceniania pracy ucznia. Przy każdej kwalifikacji BTEC podawany jest jej poziom w CQFW.

Welsh Baccalaureate Qualification (WBQ), przeznaczona dla grupy wiekowej 14-19 lat (Key Stage 4 i 5, patrz: ramka nr 3), łączy w sobie elementy edukacji ogólnej i zawodowej. Kwalifikację tą można uzyskać na trzech poziomach: 1 CQFW (Level 1 Welsh Baccalaureate

¹⁷ Nazwa pochodzi od Business & Technology Education Council.

Foundation Diploma), 2 CQFW (Level 2 Welsh Baccalaureate Intermediate Diploma) i 3 CQFW (Level 3 Welsh Baccalaureate Advanced Diploma)¹⁸.

Kwalifikacją, której uzyskanie umożliwia wstęp na uczelnię wyższą, jest Advanced Level General Certificate of Education (tzw. A-Levels). Znajduje się ona na poziomie 3 CQFW.

Work based learning (edukacja w miejscu pracy) umożliwia uzyskanie kwalifikacji na poziomach od 1 do 4 CQFW. W tej kategorii mieszczą się zarówno kwalifikacje BTEC, jak i inne kwalifikacje zawodowe, m.in. National Vocational Qualifications (NVQ), powstałe na podstawie zestawów wymaganych efektów uczenia się opracowanych przez Rady Umiejętności Sektorowych. Do tej kategorii należą także kwalifikacje uzyskiwane w ramach tzw. Modern Apprenticeship.

Further education, rozumiana jako wszelkie formy uczenia się po ukończeniu edukacji obowiązkowej, organizowana zazwyczaj w college'ach, prowadzi do kwalifikacji na poziomach od 1 do 6 CQFW. W tej kategorii mieszczą się zarówno kwalifikacje zawodowe (np. BTEC, NVQ), jak i kwalifikacje z obszaru edukacji ogólnej.

Kwalifikacje możliwe do uzyskania w obszarze edukacji wyższej są na poziomach od 4 do 8 CQFW. Należy do nich m.in. Foundation Degree, o którym traktuje osobne opracowanie.

Ramka 3. Etapy nauczania w ramach edukacji obowiązkowej w Walii

Naukę w szkole walijskiej można rozpocząć od 3 roku życia, nie jest ona jednak obligatoryjna. Obowiązek szkolny dotyczy dzieci w wieku od 5 do 16 lat. Po upływie tego okresu uczeń może opuścić szkołę, jednak zachęca się uczniów, aby kontynuowali naukę do ukończenia 18/19 lat. Mogą to robić w dotychczasowej szkole, np. w ramach przygotowywania się do wstąpienia na uniwersytet, bądź w jednym z college'ów¹⁹.

Wyróżnia się pięć etapów edukacyjnych (Key Stage):

- w szkole podstawowej (primary education):
 - KS 1 – dotyczy uczniów w wieku od 5 do 7 lat; w 2008 roku wprowadzono tzw. Foundation Phase, wzorowaną na fińskim modelu nauczania, obejmującą dzieci od 3 do 7 roku życia, w której edukacja wczesnoszkolna została połączona z pierwszym etapem edukacyjnym, prowadzonym według określonych przez państwo wymagań programowych;
 - KS 2 – dotyczy uczniów w wieku od 7 do 11 lat;
- w szkole ponadpodstawowej (secondary education):

¹⁸ WBQ podzielony jest na przedmioty obowiązkowe (Core Programme), nastawione na doskonalenie kompetencji społecznych oraz rozwijanie zainteresowań, oraz dodatkowe (Options), w ramach uczeń może się przygotowywać do uzyskania kwalifikacji takich jak GCSE, A-Levels, BTEC czy NVQ. Za informacjami na stronie Lantra <http://www.lantra.co.uk/Standards-and-Qualifications/Types-of-Qualifications-in-Wales/Welsh-BAC.aspx>.

¹⁹ Pod nazwą „college” rozumie się w Walii szereg szkół, w których można kontynuować naukę po ukończeniu obowiązkowej edukacji. W college’u można nauczyć się zawodu, kontynuować już rozpoczętą naukę zawodu, przygotować się do wstąpienia na uniwersytet a także uzyskać niektóre kwalifikacje z obszaru edukacji wyższej.

- KS 3 – dotyczy uczniów w wieku od 11 do 14 lat; kwalifikacje uzyskane na tym etapie znajdują się na poziomie 1 CQFW;
- KS 4 – dotyczy uczniów w wieku od 14 do 16 lat; kwalifikacje uzyskane na tym etapie znajdują się na poziomie 2 CQFW;
- KS 5 – dotyczy uczniów, którzy ukończyli 16 rok życia; nauka na tym etapie nie jest obowiązkowa; uzyskane kwalifikacje znajdują się na poziomie 3 CQFW.

Określone przez państwo wymagania programowe na każdym etapie edukacyjnym są inne, zawsze jednak obejmują przedmioty obowiązkowe²⁰ oraz przedmioty nieobowiązkowe.

Źródło: *European Encyclopaedia on National Education Systems*

<https://webgate.ec.europa.eu/fpfis/mwikis/eurydice/index.php/United-Kingdom-Wales:Overview>.

4. Przegląd kwalifikacji

29 września 2011 roku rozpoczął się kompleksowy przegląd wszystkich kwalifikacji zdobywanych w ramach edukacji ogólnej na poziomach 2 i 3 CQFW (w tym GCSE oraz A levels). Wnioski z przeglądu będą stanowić wkład do reformy programowej (National Curriculum). Badane są wszystkie aspekty kwalifikacji – od ich struktury i zawartości, w tym adekwatności do potrzeb rynku pracy, po sposób ich tworzenia przez instytucje nadające kwalifikacje. Ostateczny raport z przeglądu (po konsultacjach społecznych) ma być przedstawiony w marcu 2013 roku²¹.

BIBLIOGRAFIA

Publikacje i dokumenty:

1. Allais, S., D. Raffe, R. Strathdee, L. Wheelahan, M. Youg, *Learning from the first qualifications frameworks*, 2009.
2. *BTEC Level 2 Specification - Edexcel BTEC Level 2 Certificate, BTEC Level 2 Extended Certificate and BTEC Level 2 Diploma in Public Services* (przewodnik po trzech kwalifikacjach nadawanych przez Edexcel na poziomie 2 CQFW,
3. M. Cameron, *The Scottish Credit and Qualifications Framework: Scotland's Lifelong Learning Framework*,
4. Cedefop, *Development of national qualifications frameworks in Europe*, 2011
5. *Credit and Qualifications Framework for Wales Delivering the Promise Implementation Plan and Handbook 2009–2014*,
6. Edexcel, *A Guide to Edexcel's BTEC Qualifications*, 2012,

²⁰ Przedmioty obowiązkowe w szkole podstawowej to j. angielski, j. walijski, matematyka, nauki przyrodnicze.

²¹ Za informacjami na stronie rządu walijskiego

<http://wales.gov.uk/topics/educationandskills/qualificationsinwales/revofqualen/?lang=en>.

7. *Inytucje odpowiedzialne za krajowe systemy kwalifikacji – wybrane rozwiązania zagraniczne* [w:] *Wstępny projekt instytucji ds. krajowego systemu kwalifikacji* [red.] S. Sławiński, 2012,
8. Ofqual, *General conditions for recognition*, 2011.
9. Ofqual, *Regulatory arrangements for the Qualifications and Credit Framework*, 2008,
10. *Report referencing the qualifications frameworks of the United Kingdom to the European Qualifications Framework*, 2010,
11. R. Tuck, *An Introductory Guide to National Qualifications Frameworks: Conceptual and Practical Issues for Policy Makers*, 2007,
12. *Verification of the compatibility of The framework for higher education qualifications in England, Wales and Northern Ireland (FHEQ) with the Framework for Qualifications of the European Higher Education Area (FQ-EHEA). Report of the FHEQ Self-certification Advisory Group*, 2008,
13. Welsh Government, *Credit and Learning in Wales. An Introduction*,
14. Welsh Government, *Credit and Qualifications Framework for Wales. Higher Education in Wales. Credit Specification Guidance 2009-2014*,
15. *Wstępny projekt instytucji ds. krajowego systemu kwalifikacji* [red.] S. Sławiński, 2012.

Strony internetowe:

1. Edexcel <http://www.edexcel.com/Pages/Home.aspx>,
2. European Encyclopaedia on National Education Systems (Eurypedia) <https://webgate.ec.europa.eu/fpfis/mwikis/eurydice/index.php/United-Kingdom-Wales:Overview>,
3. Lantra <http://www.lantra.co.uk/>,
4. Ofqual <http://www.ofqual.gov.uk/>,
5. Rejestr kwalifikacji regulowanych <http://register.ofqual.gov.uk/>,
6. Rząd Walii <http://wales.gov.uk/topics/educationandskills/qualificationsinwales/?lang=en>.
7. UK Public Spending http://www.ukpublicspending.co.uk/total_spending_2011WApn.
8. Walia http://www.wales.com/en/content/cms/english/about_wales/wales_fact_file/wales_fact_file.aspx

Inne:

1. *Developing a qualification in the QCF*, Janet Barlow, prezentacja ogłoszona 13.03.2012 r. w Cardiff,
2. *Level 3 Certificate in Youth Work*, standard kwalifikacji nadawanej przez Agored Cymru,
3. *The Credit and Qualifications Framework for Wales – from design to implementation*, Trevor Clark, prezentacja ogłoszona 13.03.2012 r. w Cardiff.